18-ter Jahrgang Nr. 78. Jüdische Pester Zeitung. Mittwoch, 7. Juli 1886.

Redaction u. Administration befinden sich: BUDAPEST, Hochstrasse Nr. 1.
Pränumerations-Preis:
Für Oesterreich-Ungarn
Ganzjährig 8 Gulden 8str. W.
Halbjährig 4 Gulden 8str. W.
Vierteljährig 2 Gulden 8str. W.
Für's Ausland
Ganzjährig 9 Gold. — kr. 5. W.
Halbjährig 4 Gulden 50 kr. 5. W.
Vierteljährig 2 Guld. 25 kr. 5. W.
Pränumerationen werden jeden Tag entgegengenommen.
Annoncen werden nach ausliegendem Tarif berechnet.

יידישע פעסטער צייטונג

פאָליטישעס אָרגאַן. ערשיינט וואָכענטליך דרייַמאָל.

רעדאַקציאָן אונד אַדמינים-טראַציאָן בעפינדען זיך: בודאַפּעסט, האָכשטראַסע נומ׳ 1.
פּראַנומעראַציאָנס-פּרייס:
פיר אָסטערייך-אונגאַרן
גאַנציעהריג 8 גולדן אָסטר. וו.
האַלבייעהריג 4 גולדן אָסטר. וו.
פיערטעלייעהריג 2 גולדן אָסטר. וו.
פיר אויסלאַנד
גאַנצ׳יעהריג 9 גולד. — קר. פ. וו.
האַלבייעהריג 4 גולד. 50 קר. פ. וו.
פיערטעלייעהר 2 גולד. 25 קר. פ. וו.
פּראַנומעראַציאָנען
ווערדען יעדען טאָג אָנגענומען.
אַנאָנצען ווערדען נאַך ביילייגונג פון פּרייס-טאַריף בערעכנעט.

בודאַפּעסט, מיטוואָך ד׳ תמוז התרמ״ו. Erscheint wöchentlich dreimal. אכטצעהנטער יאהרגאַנג נר. 78. 1886

רוסישע עראָבערונגספּאָליטיק.

ווי אַלדעם אין דער וועלט, זא האט איך דאס איבערמעסליכע רוסישע ריך ווי אַלע גרעסטען, אב דער צאר וועלכער דאס גרעסטע ריך אין דער וועלט אבגעשאַפען אונד דיא גאַנצע ערדע אין אין אינגעגעם קאָנטינענטאַלער אימפּיראַלער אונד דאס דיגעם בעפעהלט שקראַיוש געראַבע אונד פאַר דיגעם וועלכען עראָבערונגען אונד אב דיא גרעגען דיגעם הערד-טעלליגענטיגעם בלאַם עריישטערן, נאָך אַלדען דישען עריישטערן מאכטע דער פּערמאַן דאס צו ווייסען, געוויסס אויס, דאס דעם צאַרען דיא גרעגען דיגעם ווייסט צו עגגע זיך.

ווערט דען פריען פאַלקסשטאַמען אונגעם דיא דער רוסישען אַרבעטערגעגנ-פאַליטיק אין דען ווי פאַלדען! עיגענטליך דאס הערץ דער הערשער איז הייסט גוט דורך גאָלד אונד גלאַנץ ערקיפט, אונד האט זיך דער רוסישע אינפלוס פעסטגעזעטצט, האט דער רוסישע רובעל דיא ווייטע גאַבאַהנ זא פאַלגט אויף דעם פיסע דער רוסישע קאַוק, ווער צאַהלט דיא אַלדע דיא פאַלקערשאַפטען, דיא אוי דיעזע ווייטע טור אין דען לעצטען 20 יאהרען אונטער רוסישעם יאָך גע-לאַגנטן? דיא שאַמעט דעם אַז דאַרא, דיא פאַר-דער טורקאַס אונד ווייטער גגען זודען: מחוויא, בוקאַרעסט, מעדיז בז דאַרט אן אַפּגהאַנסטאַן, אַלדע דזר זא אין דען לעטצטען יאהרען אונטער-טאַגען רוסלאַנדס געוואָרען.

אבער דיא עראָבערונג דיעזער ווייסטגעגען אונד האַלבווילדען פאַלקער איז בלאַם אין מיט-טעל, איז בלאַם דער ווי נאָך דעם פאַרדיעזש שאַגען, אן שאַטען אינגעגעמעסטר רוסען אונדען, דעסען 240 מיליאָנען בעוואָהנער אונטער אינגעל-שער הערשאַפט שטעהען, דאס אבער הייסט שאַן גוט דורך אַפּגהאַנסטאַן (אונד איך אין דען גרעגען דיעזעם לאַנדעס האבען דיא רוסען בעריישטען פעס-טען פיס געפאַסט) פאַן רוסישען רעגיערונגס-געשעהענגס איז.

פערזיען, דאס אינסט ווערטבעהעל-רשגעדע רייך דעם מיראַס *) אונד דאַרייס **) בעפינדעט זיך אין דער אומגעגענג דעם רוסישען דיעזען: שאַה נאַזיר עד דין איז בריגד. אונדעם ער דיא האנד דער טורקיא צוריקקוייזט אונד נאָך דער האנד רוסלאַנדס גרייפט. פּרוזיען איז דיעזע האנד פאַלל מיט גאַלדרובעלן אונד האַרט אן דען גרעגען ווערדעט איך בע-רייטס דאס פּרוגגע דאַסס דעם מאַראַקען, דיעזע האנד ווירד אבער דיא עלעפּטשטאַנדיגקייט דעם לאַנדעס עריי דען אונד דער פיס דעם קאַראַקען-פּעפערדעס דיא געזעגגעטע פלוטען דער אינסטיגען אנטאַגאָ עערשטאַמפּעפען. עגגלאַנד פעהלט דיא לאַנדאַרמעע אים אבער אפגהאַנסטאַן; נאָך פערדען פאַרצערדיגגע, אונד זא איז עס דען גוויסס, דאס איך דעם הייסט דעם רוסישען צאַרען נאָך באַלד איך דיא פערלעגרייכע קראַנג פערזיעגס עגגלאַנדען ווירד.

אבער איך בין אַ, דאס פער שאַפּפּעגע ריך דער מיטטע איז פאַן רוסלאַנד בעדראָהט. ערסט

*) לאַטייניש אייסגעשפּראָכען: צוריק. הערגאַאיש: נוריש. דאס נריעגישע קוראָ שטעהט דעם הערגאַאישען נוריש מיעל נאָהער.

**) דייוש.

פאַר קורצעס מעלדעטען דיא ציטיגגען, דאס גגע-ראַל קראַפט שטיגגע פערשאַרקונג פאַן פעטערסבורג: פערלאַנגט, דא ער איך דער האַלבאינזעל קראַע געגען דיא בינגעזישע איבערמאַכט נעכסט אויסצוריכטען פערמאַן. קאַרעע אבער לייגט אס איסערסטען זודאַסט בינאַס אונד איז גגייסטערמאַסען דער שלוסער צו דיעזעם ריכטע, מיט בינא ווירד רוסלאַנד אבער איך נעכסטען קאָנגען. דיעזעם מערקווירדיגע פאַרק איז בעזאָנדערגסוויכטיג אן ווייגע איסרדיער אונד מוגגהיט, בינא האט דיא געפאַהר ערקאַנגט, דיא איהם פאַן רוסלאַנד דראָהט, אונד האט — וואס עס בזהער נאָך גיע געטהאַן, אונד וואס נאָך קיגע אויראַפּפּאַשיג מאַכט צו ערצייגגען אים שטאַנדע וואר — עגגלאַנד פּרוטעסטירט זיין אַנגעריפס, אויפגעטהאַן דען גלייכצייטיג מיט דען נאַכריכטען פאַן דען בע-שטרעבונגען דעם גגעגראַל קראַפט דאס אייגע אנדערע נאַכריכט, דאס דער האַס צו פעקקונג דען עגגלאַנדערן געשטאַטטעט האבען אייגע גגעאַנד-שאַפט, נאָך טרעטען. דאס נאָך גיע דער פיס אייגעס אויראַפּפּאַשיג בעטרעטען האט, צו עגגלאַנד-דען. אין בונד בינאַס מיט עגגלאַנד מאַכט דאס פאַרדריגגען רוסלאַנדס אינמאַליק, דען אים נאַרדען אונד נאַדאַפּפּען בינאַס, אן ווילדעם זיך דאס רוסישע סוריריען אנלעגגען. איז דאס ריך דער מיטטע דורך זיגע בערוהמטע מיער (בעגגעזישע מיער, 2400 קילאָמעטער לאַנג) מיט פאַסט אינאַגגעגמאַכען וואָלדען אונד טהיר-מען געשטעגען, אים ווראַסטען אבער איז דאס מעער אונד דאַרייס כאַנן דיך דער רוססע מיט דעם עגגלאַנדער. דער באַר מיט דעם וואָלדפּיש גיכט מעסס, דאס איז דער שאַנד דער רוסישען עראָבערגגספּאָליטיק אן אויז.

אנדערס איז עס אין איראַאַ: אין אויזען גיכט עס נאָך פאַלקערשאַפטען, וויא דאס פאַרדריגגען רוסלאַנדס אלס זעגגען, אלס ווי דער צוויטע-וואַגאַן אבער דיא ווילדהייט בעטראַכטעט ווערדען מיט אין איראַאַ ערראַך איז „רוסישע צווייטע-צאַן“ פּגסטערע באַרבאַרייא. רוסלאַנד אבער, דאס איז ווערערדאַלט פּפּגבאַר גגעוואָרדען, קעגגט קיין אנדערעס בעשטרעבען, אלס זיך איך אין איראַאַ אייסגבריטען, בזגאַנדערס אבער איז זיין אינגעראַאַסטלעכעס פערדאַגגען איך לאַ-סטאַגגאַפעל. דיעזען קאַנטגגפּגקט דריעיר ווערלט גערוכטעט. אבער איראַאַ קעגגט דיא גע-פאַהר, דיא עס פאַן מאַסקיא איז בערדאַהט אונד בעגאַכט אייפערזוכטיג ערען פיס בארעגגס. דאס ער יא גיכט אינטער דיא רוסישע מאַנטשוקא געלאַגגט.

טראַטען דער יאַבזאַמקייט אינגערעס ווערלט טהיילעס געלגגגט עס דעם מאַסקיטער דעגגאַך באַלד איך דיא אייגע, באַלד איך דיא אנדערע ווייזע פאַרטהיילע צו ערהאַלטען. אונד ווען זיין בע-שטרעבען הינדערטמאַל פערוויעלט ווערדען זא בעגגגגט עס פאַן גגיעס צום הינדערטאַגגטען מאַל.

אים יאהרע 1877 האט עס אייגען כרעג מיט דער טורקיא פאַרטליך פאַס צוין געבראַכען, נאָך אייגער הערלדגגאַפּפּען פערטהייזיגגג דער טורקיא אונד מיט הילפע רומאַגגיעס דראַגגג. דיא רוסישע אַרמעע בז אן דיא טהאָרע קאַנסטאַנטגאָפּעלס פאַר. אין אויזען פּפּדגגע רוסס-לאַנד דאס אייגמאַל בעזעטצטע געבייט אייך צו בע-האַלטען, אין אייראַאַ אבער הערשט געבען גע-וואַרט אייך דעכט. דעם גראַפען אנדראַשי אויט עס געלגגגען, דען פּרייעדען, דען רוסלאַנד מיט דער בעוואַהרטען טורקיא בייא מאַן-שטעפּאַנא גע-שלאַסען, צו צערייסען. רוסלאַנד מוסט זיך פּגגען אונד דיא בייטע אים דען צאַהגגען לאַסען, דען עס האַטטע גיכט מעהר בערייפּ. אלס דאס אייגע אגגאַרישע דגגעגגטער אבער רומאַגגען נאַך בודאַפּעסט אַפּגהרגגען אונד דער רוססע וואַרט אבער דיא גרעגגע רומגגעגע אונד ווערדען. אין אי-דראַאַשער קאָנגרעסס ווערטעט זיך אין בערלין צו-זאַמגגען, דעם רוססען וואַרדע ווייגע געלאַסען, אבער אים דעם לייבע דער טורקיא וואַרדע אייך דעם וואַגגשע רוסלאַנדס דאס פּרוטעגגטהום בול-גאַרען הערייגגע שגגשטען, דער רוססע ווילדע אים ווייטע דאַבריטשע, דיא ער שאַפטער ווייגען פערבגגדגען דען, רומאַגגען אייפדראַגגטע אגגדעס ער דיעזע צייאַגגג אים אַדראַגגטע דאס פּרוכטבאַרע בעסאַראַבען צו איבע דלאַסען.

רוסלאַנד פערלגגטע זיך אייך דעם קאָנגרעס-סע צוטייטס אייך דיא צוי טורקיא געהערגען גרעגגפּעפּטגגגען אס שוואַרגען מעערע אן קרייג-אוגען בעזאַגגרעס אבער אייך דיא פּעסטגגג באַטוס, דיא דאַרט אן דער גרעגגע צייטען רוסלאַנד אונד דער טורקיא לייגגע. עגגלאַנד וואַלטע אייך אין אַלדע דיא אייגגע אנגלעגגגג

האבען. דיעזע שפּיטצעל, וועלכע פֿיר יעדען אנגע־געבענען אין הא נ ד ג ע ל ד בעקאמען, ווערען אין אללען קלאסען דער בעפֿאלקערונג פֿערהאסט אונד פֿעראכטעט. ווייל זיא אים איינגע גולדען צו פֿערדיענען, מענשען אונד גאנצע פֿאמיליען אנם אינגלוקק שטירצען.

יעטצט נעבען זיך צו דעם דענינציאנטען־גע־שאפֿטע האבסבּנס דער האפֿפֿערזער שאקקער אונד אנגליכע קאראטערזאזע מעגשען הער. דיא פֿאן אינז בעריכטעטע אויסוויזונג דעם בערלינער אב־געאדנעטען ז י נ ג ע ר איזט אין פֿאלגע איינער דענינציאיא שאקקערס אין זינגעס באלאטע ער־פֿאלגט. דיא זאכע האט זיך א צינגאנדאנג:

זינגער האט אין איינער רעדע אים אבגעאר־־ נעטענהייוע נעזאגט, דאסס דיא פֿאלציא אין דיא פֿערזאממלונגען דער ארבייטער „געדיטע שפּיטצען" יעדעס, וועלכע ניכט נור אייפֿאבסבּנס אייא דאס, וואס דער איינע אדער דער אנדערע זאגטע, זאנ־דערן דיא דיא ליטע איפֿיצטען אונד איהנען זאגאר לעהרבּנס, וויא מאן דינאמיטבאמבען אנפֿער־טיגט. איינער דיעזער „שפּיטצעל" איזט ערקאנגט אונד עשוואס אינזאנפֿט אים דעם זאללע ענט־פֿערנט ווערדען.

זינגער האט אייך צוייא צייגען נאמהאפֿט גע־מאכט, דיא דינע ווארטע בעשטאטיגטען. דיעזען צייגען וואורדע אבער דער פֿאצעס יעגען פֿער־ליידונג דער פֿאלציא געמאכט אונד זיא וואור־דען איינגעשפּערט; זינגער אבער איזט אויך שטאקקערס אנגעבעריא אייסגעוויזען וואורדען.

אין בערלינער בלאטט שלדערט זינגער אלס איינען דער געאבטעטستען בירגער, דער איינען הונדערט ארבייטער־ פֿאמיליען בראט געגעבען, אונדעם ער איהנען אין פֿאטערליכער פֿ־ נד וואר. זינגער געהارט פֿערנער צו דען וואהלטהאטستען מאנגערן אונד איזט אלס מיטבעגרינדער מעהרערער הומאניטאטסגעזעלשאפֿטען בעקאנגט. דעקאלד איזט דיא ערבּיטטערונג איינע אללגעמיינע. בייא זינגער אבריזיג וואורדע ער פֿאן איינער רעזיגען מעגגע צים באהנהאף בעגליטטעט, דיא איהם דאנגרנדע „לעבעראבסס" אויסבראכטע.

אין צוויטער פֿאלל דער דענינציאיאן האט זיך אין זיינן צינגטראגען. דער געמיינדעראטה פֿ ס ט ע ר הוזט איינען בירגער, דער זיין מוטטערדאס געוויזען איזט. יעגען איינער פֿאר זעכס מאנאטען געמאכטען אינבעדראכטען אי־־ סערונג וויעגען „מאיסטאבס־בעליידיגונג" אנגעציגט, וואיייל דיעזער צוי דעבעגשאפֿט געגאנגען וואורדע. דיעזע וויאבע וואר נון איינע געמיינדעראטהס־ זיטצונג, צו דער געבעט דעם וויעבּירגערמיסטער 79 געמיינדעראטהע ערשיעגען וואורען. אלס נון איינע פֿערטעלשטונדע שפּאטער אייר פֿפֿסטער ערשיען, ערהאבען זיך 64 געמיינדעראטהע, אונד פֿערלייסען שטילשוויגענד דען זיטצונגזאאל. דער פֿאורזיטצענדע אונד 15 געמיינדעראטהע זאהען איינ־אנדער פֿערוויטצט אן. פֿפֿסטער אבער ערבליכטע.

דער וויעבּירגערמיסטער גיבט דאס גלאק־קענצייכען, דאסס דיא אים געבענוואלע בעפֿיגנ־ליכען ראטהע הערינקאמען מאגען; מיינע זעהלע ערשיינען. ער ליעטט נאכמאלס — אומזאנסט. דיא זיטצונג מיט ענדליך וויעגען בעשטיסמאפֿאזיג־ קייט (ווייל צי וויעניג דא ווארען) געשלאפֿסען וויער־דען. אונד זא דירפֿטע עס פֿפֿסטער געהען. וויא דעם נוטען ו נ ע ר ה א נ ו אי הער, דער אבגעאר־־ נעטער איזט, זיך אבער גיכט אין דען זיטצונגזאאל גיכט הינינגעריט, אים פֿירבּס, דאס ער דארט אללען בריבען מאגגטע, אינדעם דיא אנדערען וויא פֿאר אינעם פֿעסטקראנקען פֿאר איהם פֿליעהען ווידען.

פֿערלאזונג

3) דאנני־דאמפֿפֿפֿפֿלאזע.

בייא דער אם 1־טען יולי פֿאר־גענאמענען צעהונג פֿיעל דער הויפֿטטעפֿפֿער פֿאן 52,500 פֿל' אויף נו' 37845.

2) ד ע ר ו ו י נ ע ר־ל א ז ע.

(שלוסס.)

יע 1000 גולד: געווינגען: פֿ' 417 נו' 25, פֿ' 1290 נו' 60, פֿ' 1961 נו' 76, פֿ' 2327 נו' 23 אונד פֿ' 2689 נו' 59, איגר יע 250 גולד. פֿ' 417 נו' 90 92, פֿ' 455 נו' 18, פֿ' 1224 נו' 66, פֿ' 1797 נו' 39 37 52 72, פֿ' 1961 נו' 47, פֿ' 2346 נו' 95, פֿ' 2689 נו' 24 אונד פֿ' 2708 נו' 48.

אויף אללע איבריגען אין דען פֿערלאזטען פֿערזיגן געטהאלטענען, הייער ניכט בעזאנדערס אויפֿגעזייהרטען גע־ווינגומערן אללאלס דער קליינסטע געווינגנסס פֿאן יע 140 גול.

3) דער אינגאריש ראטהע־קרייצ־לאזע.

(שלוסס.)

יע 50 גולדען געווינגען: פֿ' 99 נו' 96, פֿ' 1284 נו' 20, פֿ' 79, נו' 29, פֿ' 1365 נו' 15, פֿ' 7562 נו' 42, פֿ' 6958 נו' 57, פֿ' 2873 נו' 81, פֿ' 6884 נו' 5, פֿ' 4401 נו' 7, פֿ' 507 נו' 100, פֿ' 603 נו' 20, פֿ' 1482 נו' 37, פֿ' 7971 נו' 26, פֿ' 1963 נו' 11, פֿ' 159 נו' 43, פֿ' 1870 נו' 56, פֿ' 4845 נו' 39, פֿ' 2730 נו' 22, פֿ' 1174 נו' 82, פֿ' 5238 נו' 94, פֿ' 547 נו' 95, פֿ' 4114 נו' 81, פֿ' 4412 נו' 93, פֿ' 828 נו' 87, פֿ' 6488 נו' 7.

געשעפֿטסבעריכט

געטריידע־געשעפֿט. וויייצען וואר אפֿגעגעבען וויינג צו מארקט געבראכט. דיא קויפֿלוסט וואר מעסיג, 8000 מעטצ. וואורדען פֿערקויפֿט.—דער וויייצען איזט מיט—קר. נעפֿאללען.

ו ו י י צ ע ן, טהייס־ 200 מעטצ' 79, קילאגראם 8.22½ גולדן. 300 מעטצרצענט' 79, קילא 8.15 גולדען 100 מעטצ־צענטנער 79. קילא. 8.07½ גולדען. — 200 מטצ' 79,5 פֿ. 8.20 גול. 200 מטצ' 79, קי' 8.29 גול.— באטשקאער 600 מעטצרצענ. 76. קילא 7.95 גולדן. — פֿעסטערבּאדען 200 מעטצרצ' 78. קילא 8,10 גולדען דעטצא 100 מעטצ־צענטנער 76.3 קילא —.8 גולד' (אללעס פֿער 3 מאנאטס.)

מאדן 5,50 — 5,70 גול.

נעדסטע, פֿוטטער־וויאאדע 5,40 — 5,70 גולד. מאלצ־וויאאדע — גולד.

קוקורוזע 5,10—5,15 גולד.

האפֿער. 5,55 — 6,50 גול. פֿער מאסטא.

טערמינג־געשעפֿט. וויייצען פֿער הערבּסט 7,50— 7.53 גולד. האפֿער פֿער הערבּסט 5,91 — 5.95 גול. קוקורוזע פֿער אינוטט 5.11—5.12 גולד.

ר ע פֿ ס: באנאטע פֿער אינוטט־פֿעפֿטעמבער 9,50— 9,65½ גולד. פֿער יולי־אינוטט — גולד.

מעהל־פֿרייצ (פֿער 100 קילאגראם זאכסס זאק פֿרייא אם פֿעסט:) נומ' 0: 15 גולד. 80 קר. נומ. 1: 15 גולד. 30 קר. נומ. 2: 14 גולד. 80 קר. נומ. 3: 14 גולד. 20 קר. נומ. 4: 13 גולד. 30 קר. נומ. 5: 12 גולד. 80 קר' נומ. 6: 12 גולד. 20 קר. נומ. 7: 11 גולד. 80 קר. נומ. 8: 11 גולד. — קר. נומ. 8½: 10 גולד. — קר. נומ. 8¾: 7 גולד. 20 קר. פֿיינע קליע 3.50 גולד. נראבע קליע 3 גולד' 80 קרייצער.

הולזנפֿרכטע: ערבסן אינגאריש 9—14,50 גול, לינזען —9.—16 גול. פֿיזאלען נראסע וויסע נייע 7. — 7,50 גול. צוויגול־באהנען 10,50 גול., דאדע הוזיג 5—5,30 גול. הוזיג בריין 9. — 9,50 גול. מאהן נרייזע 36 גול. בלוטע 38 גול. קיומעל 55—60 גול. וויקקען — גול. — האנזאמען — גול. (אללעס פֿער 100 קילא.)

ערדאפֿעל נייע 3—3.50 גול. פֿער מעטצ.

שפּיריטוס. נייע מעטהאדע. אים קליינגען —.26 גול' אים גראסען 25.50 גול. אלטע מעטהאדע 28 — 25.25 גול. אללעס־ער 10000 רטשי־פֿערצענט.

צוויטשקען. באסנישע צו 14.50 — 19.20 גולד. פֿערבּיטשע 14,28 — 16,52 גולדען (אללעס פֿער אקאבּעי־־ נאוועמבער).

צוויטשקען־מוס (לעקוואר). פֿלאוואנישער פֿער אק־־ מאבּע־נאוועמבער 15,75 גול. באנאטע־ — גולדען.

צוקער, ראפֿינאדע 33.75—35.00 גול. מעליטס 33.25— 33,50 גול. פֿילע 32,—33,25 גול.

האניג נעלטישעטער גול. 18,—20. וואכס־אנינ. וואכס 132 גולדען.

קנאפֿפֿערן, 7.—8,50 גולד.

רובאל 29,50 גולד. פֿער מטצ.

רעפֿס־קוכען, 4,75 גולד.

אינשלטט, (חלב) 29, — 30, גולד.

פֿעטראנאס 23, — 23,75 גולד.

שאפֿפֿערלע. אם מארקטע וואורדען צוקא 25000 ششיק פֿערשיעדענער מאטען פֿערקויפֿט. אי. צ.: דייטשע. וואללונג צו 2.20—3.20 גולד. באנאטע 2.10—2.40 גול' פֿער פֿאאר. פֿערבּיטשע גוטע בולגאריטשע 85—95 גול. פֿער 100 שטי' באסנישע אונד קראאטישע — גולדען. — שרקיטשע אונד מאצאדאנישע 48—50 גולד. פֿער 100 קילא. (אללעס פֿער 2% יראבאטט.)

לאמפֿפֿעללע. זיבענבירגער אונד באנאטע־ 65 — 70 גולד. באטשקער שפּאנאָש 70—85 גולד. (אללעס פֿער 102 ششיק)

קיטצפֿעללע שוויעדע 116—132 גולד. לייכטע 55 —60 גול. פֿער 100 ششיק.

נייפֿפֿעללע. פֿאריהיינע צו 90 גולדען פֿער 100 קילא אם 2 פֿערצענט.

הייטע, פֿער — קלא שראקענע אונגאריש אכסען־ הייטע — קילא צו 96 — 105 גולד. — דעטטא קוה־־ הייטע — קילא 92 — 96 גולדען. ראסהייטע —,9 — —,10 גול. פֿיטטרינגע 105 — 110 גול. פֿער 100 קילא — קאלבפֿעללע 210—215 גול. פֿער 100 קילא.

לעדער, נעפֿאלטשטע פֿפֿונדלעדער פֿאן 26—32 ק. — — גולד. — איינמאל פֿערזיעטצט טערצען פֿאן 11—15 קילא, 164—166 גולד. צוויימאל פֿערזיעטצט טערצען 18—20 קילא 165—167 גולד. אונד דריימאל פֿערזיעטצט טערצען 20—22 קילא 166—168 גולד. ביפֿפֿער טערצען 25—30 קילא פֿאן 152 — 154 גולדען — אבער־לעדער: קו־־ הייטע נענארבטע 5—6½ קילא 225—255 גולד. נעצאנע ע 6—8½ קילא 195—230 גולד.

כאלב־פֿעללע, נענערבטע 9—6 קילא 345—380 גולד. בריוגע 10—12 קילא 445—455 גולד.

שאפֿוואללע. אויך אין פֿאריגע וואכע וואר דאס געשאפֿט לעבהאפֿט. אונדוואללע צו 46—50 גולד־לפֿאשאנ־־ צער וויסע צווייטשיריג 67—69 גול. פֿערקויפֿט וואורדען. — (אללעס פֿער 56 קילא)

ו ו י נ ע ר פֿ ר י י ז ע

וויייצען, אונגאריישער 78.—80. קילא 8.90 — 9,40 גול. (אללעס פֿער 3 מאנאטס.)

מאיז (נייא), אינגאריישעס 71—73 קילא 6,60—6.85 גול. פֿער מעטצ.

גערסטע פֿראנאק שע 60—64 קילא —.7 — 8, גולדען.

האפֿער אינגאריישער 6 60 — 6.80 גולדען פֿער מעטצ־צענטנער.

קוקורוזע 5,60—5,75 גולדען.

מאנטעל, נו' 1: 13.50 — 14.50 גולד. נו' 2: 10.75—11.50 גולד. (פֿער 100 קילא.)

וויייצענמעהל, נו' 0: 15.75—16,75 גולד. נו' 1: 15.25—16.25 גולד. נו' 2: 14,50—15.— גולד. נו' 3: 12,50 —13. גולד־(אללעס פֿער 100 קילא.) —

ריבאל 26,50—27. גולדען פֿער 100 קילא.

שפּיריטוס 24,50 גול. פֿער 10000 לישער פֿערצענט.

ראטטאצעריונג פֿאם 3־טען יולי 1886.

בוראפֿעסט	37	2	37	62	29
לוגץ	85	65	48	63	31
טרעסט	82	44	73	89	42

הערויסגעבער אונד פֿערנאנטוואָרטלעכער רעדאקטאר:
מ. סאבאָלטשי

ברעטטבען זשאלוזיען

אין בעסטער קוואלטטאט גענען 6 יאהרע גאראנטיע, פֿערגער האלץ, גראדעל אונד דאמאסט ראלאס. אללעס צו אינגעמיין בילליגען פֿרייזען.

טאפֿעטען גערעראנג

Ludwig F. Grün.

Budapest, Andrássystrasse 49. (Octogon.)

פֿראוויזנג־אויפֿטראגע ווערדען בעסטענס אנגענומען.

מצבות.

ארנאלד מאָהנס גראבשטיינלאגער

Budapest, Waltzner-Boulevard Nr. 5.

(אן שכת אינד יום טוב געשלאסען.)

עמפֿפֿעהלט זיך אללען יענען, וועלכע דיא פֿפֿלוכט דעם גראבשטיינגעטצענס צו ערפֿיללען האבען. — ווער שאנע גראבשטיינע איים מארמאר אונד גראניט זוכט אין גראסטער אויסוואהל אפֿרא־־ טזיג. קאָרעקטע גראוויראנגען, ווער שאנע שריפֿ־־ טען מיט עכטער פֿערגאלדונג ווערדען בעסטענס אויסגעפֿיהרט.

Eigenthümer Witwe M. REIS. Herausgeber und verantwortlicher Redacteur: M. SZABOLCSI. Budapest, Druck von Sam. Markus. Andrássystrasse Nr. 12.

איך אין בעלגיען שטעהן זיך ארבייטער אונד ארבייטגעבער שראָף געגענאיבער. דיא ערסטערען האבען דען 25-טען איינסט, אן וועלכעם טאג בעלגיען זיין נאציאנאלפעסט פייערט (אן וועלכעם 1830 דער איפשטאנד איסכראך, דער צווייטער זעלבסשטאנדיגקייט פהרטע) צו איינער ריזיגען דעמאנסטראציאן בעשטיממט, דיא זיא זיך דורך מיינע פאליציאמאכט ווערדען פערבייטען לאסען, אונד אין וועלכער זיא דאס אללגעמיינע שטימרעכט, דיא פערטרעטונג דער ארבייטער אים פארלאמענט פערלאנגען אונד ערלאנגען וואללען, ווידרינגעם זאמטלבע ארבייטער בעלגיגעם דיא ארבייטגעדעלעגען ווערדען (סטרייקען). דעם גענעגאיבער האבען איך דיא פאבריקאנטען איינע פערזיכערונג (לינא) געבילדעט, אום פערזיכט דען אונגערעכטען פארדערונגען דער ארבייטער עגטגעגנצוטרעטען. דאס זונד איסזוטען פיר איגען בירגערקריעג.

אין באיערן האט דאס מיניסטעריאום ליטץ זייגע אבראנקונג איינגעריכט, דיא דער רעגענט לוטפאלד נכט אנגענאממען האט, אינדעם ער זארכע וויזע ראטהע דער קראנע, דיא דיא אנפארדערונגען דער פאטהאלישען קירכע בעפיעדיגטען אונד דען פייערען דער פאנפעסאנען צו ערהאלטען פערשטאנדען, איבערהייפט פיר דאס וואהל דעם לאנדעם ווירקטען, אונד אין דען שווערען פערהארטניססען דער לעצטען צייט נכט וואנקטען, ווייטער צו בעראלטען ווייסע.

איבער דען נייסטעסקראנטען מאנג אטטא זונד דיא פערשיעדענסטען גערכטע אין אומלאוף, עס הייסט דער מאנג ווערדע נכט מעהר לאנגע לעבען, שאדע דאס נכט מיטגעטהיילט ווירד, וועלכען טאט ער שטערבען ווערדע.

ע ווייטער דיא פארלאמענטסוואהלען אין ענגלאנד פארשיעדען. דעסטא זיכערער איזט דער פאללד דעם מיניסטעריעמס גלאדסטאן. נעסטערן האבען דיא פארטיא סאלסבארי איינען פארשפרינג פאן 103 שטימען, אונד מאן גלייבט, דאס דיא איבריגען וואהלען דיעזען פארשפרינג נאך מעהר פערשטארקען ווערדען. איבריגענס שיינט דיא וואהל נכט אהנע דיא וואללע פערלייהען צו וואהרען; דא דיא אירלאנדיש אנאבהאנגיגען אין דובלין דיא אנזעהנליכסטען נעסטערן אים מיטטעראנאכט אין איהרעם קלוב אנגרייפען אונד דיא טהיילען צו ערבערען וונשען, דיא איינגעפאלסענען פיערטען אים דען פענסטערן מארטשען איינען דער אנגרייפער אונד פערוואונדעטען דעטען 36 דערזעלבען. דיא פאליציא שטעללטע דאנן דיא אדרעסע הער.

יעטצט איזט ער אין מיינע האנד געפאללען, אונד ער קאנן זיך פארזיכען; איך ווערדע איהן נכט אנגרייפען, איך נכט ווערדע לאן לאסען, ער ווייר מיר צאפפעלן, וויא אין פיש צאפפעלט. ווענן מאן איהן אבטוישט."

„אן ווענס ערטס דוא דענן?" פראגט דיא פרוא.

„אן דיינעם נשען מענשען, דער מעהר ווערט איזט, אלס וויא איך. אן דעם שיינהיליגען, דער זיך וויאזוי; קינדער אין דיינעם נעסט, אום אלס וואהלטהאטער דא צו שטעהן. אן דעם הערגלייכען שוארזער ווערע איך, דער מיר דיא נאנצע נעמיינדע דעבעלליש מאכען וויל." דען לעטצטען וואט שריע ער, אום גענעגנאטצע צו דעם פריהער, אין וועלכעם זיך מעהר בישטערע איראנע אויס-נעדריקקט האטטע.

דיא פרוא ערשראק, דענן דיא וואוסטע יעטצט ווער נעמיינט, דיא וואוסטע אבער נאך נכט וואס פארגעגאנגען וויא, דאכטי יעראך קאנגטע דיא איהרען מאנן בעריישט, דאס דיינע דראהטונגען נעמאלס אין בראסעס נעריעדע וויען. ער דראהטע זעלבען, ער וואר קיין בעללנעדער, אונדערן אין בוסטער הונד, אונד וועגן ער אינמאל דראהטע, זא פאלגטע דאנן אויך נכער דיא טהאט. דעם וואר דיא אר-מאנע דער שלאפלאזען נאכט.

אלס פנהט נאך איינגען מאנען דיא הייראטה פערליעס, קאנגטע ער דען פארפאל נאך אומטער נכט פערגעסטען, אבוואהל דער צוגאנגס דאהאן בעשראנקטע דאראן קוים מעהר צו רעגנען שיען. דיא אבנד וואר נאטליך, וויא דעם אין דער רעגעל געשיעהט, גליך אם אנגטאג אבגעמאכט. דער טהאטבעשטאנד לאג אפטען, דאס קאר-פס דערלוכט; וואר בייא אירם געפערטען וואהרען, אויך מאכטע דער יונגע גלאנצרייסטער קיינען פערזוך צו לייגנען, אדער איינגנד איינע איינזיכרונג צו ערהאלטען. דיינען שווייגערפאטער ליעס ער איין דעם שפעלען, דאס איינציג וואס ער בייא דעם מיט אירם פערגאמטענען פערהאלט איזט דיא פראגע, וואיום ער קיינע בוכלעטטע נעגאמטען, אונ-וואהרשיינ, וואר דיינע בעריישט פריהער איינגעשפעלטע בעהרטטיגונג, עס וויא דעם נוי פערגעסטהייט. דאלבער אינער קיינגסיוגנס אבגעבליכ נעשטאנדן. דא אבער פערגעס-סענהיט פאר דעם נעזעטצע נכט. אלס עגטשולדיגונג פיר אין פערגעהען בעפראכטטע ווערדען קאנן, זא וואיידע ער צו דער אדרעגנגסמאכונג, גלייכשפאלס פערוואהרליכ. דער ער זיך אויך ווערשטאנדליכ אונטערצאג, ער וואר הייראטה הוהיג צו דיינגם נעשאפפט צווייקקנעקהרט אונד דיא זאכע וואר אפגעגאנגען.

ווענגע מאנג נאך דער אבריגע דעם נעזעללען קאם איינגם אבענדס פאן דעם אבגעפאסט דעם נאכבס נעלעגע, נען שפאדטכנגס, אונטער דעסען גערכטסבארקייט דיא ווייגענטליכנד דעם אפטען, אין דעם אונדערע בענגבגנהייט שטעהט, נעדאכט, דער „דראב" (אפטדרענגער) מיט איינגר צוסטעללונג אן דען פארשטעהטר דער ווערגנטמיינדע.

דער פארשטעהטר ערבאך דען ווענגעל אונד בלאפפטע, דא ער דען אינהאלט דער אפטלכען צוטרייפ דורכלאנגען האטטע.

דער אפטסרינגר נגנג ווייגע ווענגס. דער פארשטע, הער אבגר שוקקטע ווייג מאנד צו דעם גלאנצרייסטער, ער מאנג ואנלייך הערבעקאמטען.

„איזט איין פענסטער צערבראכען? — פראגט דער יונגע מייסטר.

„אך וויס אן קיינגס." ערווידערט דיא מאנד.

מאמער נאהם איינגעס ווערצוג אין דיא מאטע אונד נגנג צום פארשטעהר.

אלס ער איינטראט, פרהגט איהן דער פארשטעהר אין דיא צווייטע שטונד אונד שפערטט דיא טהירע אב.

דיעזעס וואר דעם מייסטער איינפאללענד, יעראך מאכטע ער הערבעבר קיינע בעמערקונג, ואנדערן בליקקטע דען פארשטעהר פראגענד אן.

דער פארשטעהר העם איהן פלאטען נעהמען, אונד ער זיך אויף איינען ווענסעל נידערלאסטען וואללטע, ואנ-מע דער פארשטעהר, אויף דאס פיין נעפאלסטערטע ואפא דייטענד, אויף וועלכעם ער וועלכסט זיך נעדרעהעטע: „נעהמען דיא דא נעבען מיר פלאטען! וויי קאנגן דא אינ-נעשטאנד מיט איינאנדער רעדען אונד בריכגען אויך נכט לוס צו ווען."

דיעזע פיעדליכען פארבייטונגען ווארען קיינגס-ווענס נעאיינגעס, דאס בעפרעמדען דעם יונגען גלאנצר-מייסטערס צו בעווייגען, אים נענגנטהיילד, עס שטיינגטע זיך הערבייך נוי דעסטע מעהר.

„ואנגן דיא מיר הערר פייא!" בענאגן דער פאר-שטעהר יעטצט, דא דיא נבבגנאיגאנדער אויף דעם ואפא ואסען, האבען דיא איינגנד שטואס נעפאהן, וואס נגנגן דאס נעזעטצן איזט?"

„נגנגן דאס נעזעטצן? זא פיעל מיר בעוואוסט איזט — נייגן!"

(פארטזעטצונג פאלגט.)

יעטצט איזט ער אין מיינע האנד געפאללען, אונד ער קאנן זיך פארזיכען; איך ווערדע איהן נכט אנגרייפען, איך נכט ווערדע לאן לאסען, ער ווייר מיר צאפפעלן, וויא אין פיש צאפפעלט. ווענן מאן איהן אבטוישט."

„אן ווענס ערטס דוא דענן?" פראגט דיא פרוא.

„אן דיינעם נשען מענשען, דער מעהר ווערט איזט, אלס וויא איך. אן דעם שיינהיליגען, דער זיך וויאזוי; קינדער אין דיינעם נעסט, אום אלס וואהלטהאטער דא צו שטעהן. אן דעם הערגלייכען שוארזער ווערע איך, דער מיר דיא נאנצע נעמיינדע דעבעלליש מאכען וויל." דען לעטצטען וואט שריע ער, אום גענגנאטצע צו דעם פריהער, אין וועלכעם זיך מעהר בישטערע איראנע אויס-נעדריקקט האטטע.

דיא פרוא ערשראק, דענן דיא וואוסטע יעטצט ווער נעמיינט, דיא וואוסטע אבער נאך נכט וואס פארגעגאנגען וויא, דאכטי יעראך קאנגטע דיא איהרען מאנן בעריישט, דאס דיינע דראהטונגען נעמאלס אין בראסעס נעריעדע וויען. ער דראהטע זעלבען, ער וואר קיין בעללנעדער, אונדערן אין בוסטער הונד, אונד וועגן ער איינמאל דראהטע, זא פאלגטע דאנן אויך נכער דיא טהאט. דעם וואר דיא אר-מאנע דער שלאפלאזען נאכט.

אלס פנהט נאך איינגען מאנען דיא הייראטה פער-ליעס, קאנגטע ער דען פארפאל נאך אומטער נכט פער-געסטען, אבוואהל דער צוגאנגס דאהאן בעשראנקטע דאראן קוים מעהר צו רעגנען שיען. דיא אבנד וואר נאטליך, וויא דעם אין דער רעגעל געשיעהט, גליך אם אנגטאג

ניססע, דער דייטשע גאַרדעלייטענאַנט, דען בולגאַ־ריען צו זיינעם פּרעסטען געוואָרלן, האָט זיך אַרום גראָסער הערישער געצייגט. רוסלאַנד, דאָס דאָ־ריף רעכנעטע דאָסס דאָס אַן איהם געשאַפענע בולגאַריען ניכטס, אַלס אַיגע רוסישע פּראָוינץ זיין ווערד, זאָס זיך געוואַלט, ענטשיידט, אַלס זיך פּרעסט אַלעקסאַנדער אַן דעם רוסישען אַינפלוסס דורכאויס פּרייאַצמאַכען בעשטרעבט. דער סולטאַן זאָס דעם מיט פּרייד, אונד נאַטר־ליך אויך ענגלאַנד, דענן בולגאַריען זאָלטע נון ניכט אין יענמאַכער רוסלאַנדס, זאָנדערן אַס געגענטהיילע, אַיגע מייער גענען רוסלאַנד ווערדען. דאָ געשאָה עס, דאָס פּרעסט אַלעקסאַנדער דאָס צווייגעטהיילטע בולגאַריען, געגען דען בערלינער פּערטראַג, אַלס גאַנצע ענגלאַנד, ווי דען ווייסען, דאָס רוסלאַנד עס וואָר, וועלכעס דאָרויף דראַנג, דען פּרעסטען הערזאָר צו בעשטראָפען, אונד אַסטרוּמעלען דער טורקייא צוזאַמענגעבען. עס דאָס דאָנן, וויא ווייט עבענפאַללס ווייסען, צו אַיגעס סערבישע בולגאַרישען קריעגען, נאָך וועלכעס אַיגאַ־פּאַ זיך דאָהין אַיגענטע, דאָס וואָס דער פּרעסט גע־מאַן, אַינער געוויסען בערענגען גוטצ־הייסען. רוסלאַנד ווערדעט אַלדאַ הע־בער גענען דען בולגאַרענפּרעסען אַן, דיעוער ערהעבט זיך אַבער טראָטץ אַלדען רוסישען אַ־פּיזיעגען. אַן דער לעטצטען צייט דאָ הועלט זיך אַבער פּרעסט אַרעקסאַנדער וועדער ניכט שטרענג אַן דיא בערענגען, דענן ער שפּאַר אַן דער סאַבראַניע (ריכ טאַג) אַן אַסטרומעלען אונד בולגאַריען, אַלס אַן אַפּלשטאַנדיג גאַגאַיגענען לאַנדערן. דאָ וואָר ס וועדער רוסלאַנד, וועלכעס דיא טורקייא איפּאַרדערטע, גענען דען פּרעסטען פּאַרצוגעדען. דיא טורקייא טהאַט דיעס אויך, טראַטצדעם זיא ווייס, דאָס אַזאַר פּיזיר ניכט בול־גאַריען, זאָנדערן רוסלאַנד אַזאַ. אַללע מאַכטע וואָרען אַס בעגריפּפּען דען פּרעסטען אַן דיעס פּרעכט צו ערהענגען, דיא קאָס אויך אַינמאַל וויא אַן בלוטען אַס הייטערן הומעל דער טרייבריך רוסלאַנדס, דער הייטע דיא פאַלטשטיק אויאַ־פּאַס בעשאַפּענט.

איין אוקאָס דעס צאַרען עדקלאַרט, דאָס באַטום איפּגעדאַרט דאָס איין פּריי־האַפען צו ווין. רוסלאַנד האָט הועדערד דען בערלינער פּערטראַג אַיגענמאַכטיג געבראָכען, אונד הערזאָרד דען בעוויין עראָבראָכט, וויא ווהר רעכט ענגלאַנד געהאַבט, אונדעס עס 1878 באַטום ניכט אויסלעפּערן וואָללטע.

וואָס ווייד ווייטער־געשעהען הייטע האָט רוס־סלאַנד דען אַ״ג ען טרייבריך בעגאַנגען, מאַרגען מאַגען עס דען אונדערען בעגעהען. וועגן רוסלאַנד דען פּרעסטראַג בריכט, בריכען אָהן אויך ניכט דיא מרייגע מאַכטען אויף דער באַלקאַנהאַלבאַינזעל צו האַלטען. רוסלאַנד האָט דיא אַ ר ע ג נ אַ ל י־ש ע פּ ר אַ ג ע וועדער אויפגעראַללט, אונד וועגן דיא טורקייא אַהרע וואָהלערוסטעטע אַרמעע בי־ז יעטצט ניכט אַבריסטען וואָללטע, זאָ ערוויזט זיך אַהר פאַרגעהען אַלס אויסערדענטליך פאַרזיכטיג.

וואָס דיא מאַכטע צו דעם רוסישען טרייבריך זאָגען וועדען, וויא זיך בעוואָנדערס ענגלאַנד בע־נעהמען ווערד, לאַסט זיך בי־ז צו צייט שטונדע קיים אַהנען, געוויסס שיינט בלאָס אַיגעס, דאָס דיא טורקייא וואָהל דאָראַן טהוט, אַהרע טרופּפען ניכט צו עגטלאַסען. דענן עהע דער הערבסט צו עגרע געהט, ווערד אויף דער באַלקאַנהאַלבאַינזעל דיא קריעגסטאָמפּעטע עדראַהגען.

טירקען אונד מאָנטענעגרינער.

וואָס אין דען לעטצטען מאָנען אין דען „שוואַר־צען בערגען" *) פאָרגעגאַנגען, דאָס ג ע נ ״ א צו ערפאָרען, ווערד וואָהרשיינליך ערסט שפּאַטער גע־לינגען, דאָס עס אַבער צווישען טירקען אונד מאָנטענעגרינערן בלוטיג הערגעגאַנגען איז, דאָס איז אַינצייפעלהאַפט. דיא פאָלגענדען בעריכ־טע הויפּטבלאַטען לעזען וויא פאָלגט.

אַם 2־טען דיעזעס, 2 אַהר מאָרגענס, אַבעד־שרעטען מעהרערע הונדערט קאַלאַשניקאָוו בעוויפּפּ־נעטע טירקען דען גרענצפּלאַטץ פּ אַ ר אַ אונד צו־דעטען דיא נאַכבאַרען הויזער אַן, צווייא קאַפּיטאַנס, וועלכע אויס דען הויזערן הערפאָרבראַכען, וואָרדען געפאַנגען, דיא אַינדרינגלינג בעוועטען דיא בע־פעסטיגונגען. דיא מיטטערוויילע אַראַבטרען נאַכבאַרען מאָנטענעגרינישען גרענצטרופּפּען גרוי־פּען אַם פאָלגענדען אַבענד אַן, דער קאָמפּף ענדע־טע אַם 2 אַהר מ״רגענס. דיא אַינדרינגונגען וואָרדען פּערטרעטען, אונד דיעסען פּעלע טאַרטע צוריקק, 50 בי־ז 60 וואָרדען אַן אַינעם הויזער־קאָמפּלעקס אַינגעשלאָסען. בי־ם דעוען בעפּינען זיך דיא וויייא טאַרטעגלייכען אַן דעם קאַפּיטאַנס אַרטיליעריסטען דער מאָנטענעגרינער בעראַנט 7 טאַרטע, דאַרונטער אַין ווייב, אונד 13 פּערוואונדעטע.

אַין שפּאַטערע בעריכט לויטעט: דיא אַין דעם הויזערקאָמפּלעקס אַם גרענצפּלאַטץ פּאַרא אַינגעשלאָסענען קאַלאַשניקאָוו טירקען פּערזאָנען געפּעסערן בי־ם רוסטעם געבעט אַינען אַים־פאַלל, וואָבייא זיא פאַן אַהרען גענאָסען יענוויטס דער גרענצע אונטערשטעצט וואָרדען. נאָך בלוטי־גען קאַמפּף צוריקקגעטריעבען, וואָרדען דיא 2 געפאַנגענען קאַפּיטאַנס אַיסגעריעפּערט, דער רעסט וואָרדע אַינגעשלאָסען אונד קאַפּיטולירטע נאָך אַינעס שאַרפען קאַנאָנענשוסס.

אַים צ א ר א, דער הויפּטשטאַדט דאַלמאַ־ציענס בעריכטעט מאַן אַבער דענגעלבען גענעג־שטאַנד: דיא אַים דריי מאָנטענעגרינישען, עהע־מאַלס טירקישען אַים מאַ גוואַלטזאַם בעזעטצטען דאַרפּערן אַיסגעוואַנדערטען מיזעלמאַנען אַבער־פּיעלען, אַנגעבליך 2000 מאַנן שטאַרק, אַן דער נאַכט צום 2 יולי מקאַוואַיאַ, נאַהמען צווייא מאָנ־טענעגרינישע קאַפּיטאַנס געפאַנגען, וואָרדען יעדאָך מיט פּערלוסט צוריקקגעטריעבען. 60 פאַן דען אַנ־גרייפּערן וואָרדען אַינגעשלאָסען. דיא מאָנטע־נעגרינער האַטען אונד 15 פּערוואונדעטע.

צור טאַגעסגעשיכטע.

דיא געזעלשאַפטרוכען קריעג אַן אַמעריקא וועהען מיט באַנגער בעוואַרטונגס דער ציקונפּפּ ענט־געגען. אַים אַללען לאַנדערן אַיראָפּאַס אונד איך אַים מעהרערען אונגס שטאַמטען זיט לאַנגער צייט דיא אַיראָנדערער נאָך אַמעריקא. דיא אַינגען, אַים דאַרט דיא אַרבייט פּיר אַהרע האַנדע צו פינדען, דיא זיא אַן אַהרער הימאַט ניכט פּינ־דען מאָנגטען, אַינד דיא נייע וועלט בריכטע דאַנדע צוריק אַרבייט. אַנדערע וועדער וואָללען גרינד אונד באַדען צוריק בעאַרבייטונג ערוועדבען, אונד אַמעריקא האַטטע אַינגעאַהלטע מיללאָנען אַבע אַינגפּיי־לכען באַרגען, דיא עס גערנע דעגעגענען אַבערי־דעס. דיא זיא בעאַרבייטען וואָללטען. עגדליך פּלאַהען פּעלע אַן דאַס פּ ר ״ ע אַ מ ע ר י ק אַ אַים דען פּראַהטהרען: דען פּערפאַלגונגען, דער טראַנגייא אַיראָפּאַטהרען שטאַאַטען צו עגטגעהען, אונד דיא פאַנדען דיא פּריהייט.

הייטע אַיזט דאַס אַנדערס געוואָרדען: עס אַיזט באַלד קיין באַדען מעהר צו פּערגעבען: דיא אַרבייט פּעלהט פּיר דיא פּעלען האַנדע. דיא בע־שאַפטיגונג זיכען, אַינד דער דיעוועשטאַרקע אַצי־אַדסמס דראָהט, מיט דעם בעזעטצטאַנדע, מיט דעם קאַפּיטאַל אַן אַינען ערבשטעהען קאַמפּף צו געראַטהען, אַן וועלכעם דאַס דעכט פּער־שטאָמט אונד נור ג ע ו ״ א ר ט אַהרע דאָנ־גערנדע שטאָמע ערהעבט.

דיא אַינוואַנדערונג אַן אַמעריקא ווערד דאַרום עשיערט. אונד פאַן דען אַינוואַנדערנדען ווערד דיא נאַכוויזונג פאַן אַינער געוויסען סומע באַארען בעזעטצעס געפאָדערט.

*) מאָנטענעגרא הייסט וואָרטל אַלס שווארצע בערגע.

פאָלליעטאָן.

דיא צערבראָכענע פענסטערשייבע.

(18־טע פאָרזעטצונג.)

מאַמעל פּייא נינג מיט זיינעם ווייבע אונד נעזעל־לען שווייגענד ווידד דיא שטילע נאַכט. דיא האַטטע ניכט ווייס, קוים פּיעצצע שרעקט. אַבער דער וווּנ דאָס איהנען דיעסמאַל אינגעוואָהנליך לאַנג פאָר.

דיעס דורכטע דאַהער, דאָס דיא ניכט שפּאַנען: דענן דאָס מאַכט אַללער דינגע, פאַן דענען ווייר אומגעבען דינ, ליעגט אין אינכ, אונד עס אַיזט אַיינע בעקאַנגטע טהאַטזאַכע, דאָס דיא אַיינעזעלעס פּיר אונס אַיהרע פּיי־נאַמיע אַנדערס, דיא אַיינ ווייר זעלבסט אין אַנדערע נעטטס־שטיטונג פּערזעטצט זינד. דעס האַרענדען דעהנס זיך צייט אונד דייס אין אַינגעלוכע לאַנגע דין. דען דוהיג בעשאַ־טיגטען פּערשטייד ביידעס אונגעוויאַס. דען פּאַהליכען לאַכט אָפּ זעלבסט דער וואָלקענטע הימער אַן, וואָהרענד דאָס פּריינדליכע בלוי דעסגלייכען דעס פּרייינען דיא דיס־טען בוילדער זייגער זעגעלע ניכט צו פּערשיינען אַים שטאַנ־דע אויס. —

אַלס דיא צו הייזע אין אַיהרער שטיבע אַנראַנגטען, זאָגטע מייל: „שאַד פּיר דיא זוגס אונד פּלייש, וואָס דאָ קאַרט געוואָרדען אויס."

„דאָס אויס דאָס אַלדער וויינינסטע, — עריווידערטע מאַמעל, — דיא מאָנגס מיר גלויבען, מייל, איך האַטטע לעבער הונדערט נורדען פּערלאָרען, בעפאָר דאָס האַטטע מאַסטרען זאָללען!"

„נעה, דיא קיין נאַרד, — שעצטע דיא, — וואָס אויס דענן דאָראַן? בעוואָנדערס בייא דיר, דיא בייס קיין הייזער גענאָרען; האַסט דיא דאָס ניכט זאָ גענייא געוואָס!"

„נאָדאַ דאַרום, ווייל איך ניכט הייר גענאָרען, גאַ־דע דאָרום, ווייל איך אַיין פּרעטיר בין, — ענטגעגטע ער, — אונד הייר דען שוטען דעס לאַנדעס אַלס מייגע נייע הייטאַט גענעטעט. אויט עס אויס זאָ מעהר מייגע פּפליכט, מיר ניכט דיא גערינגסטע קלייניקייט צו שולדען קאָמטען צו לאַסטען."

„דיא בריכט דיך ווייקלוך ניכט צו פּרעכטען!" טאַסטעטע דיא — ער אַבער שפּראַך:

„פּרעכטען? — פאַן פּרעכט אויס דיא דערד ניכט. פאַר וואָס זאָללט איך מיך פּרעכטען, פאַר אַיין מאַאַר גול־דען, דיא עס מיך קאָסטען ווערד? אַבער וועהר שטוט עס מיר, דאָס עס הייטען זאָלל, איך האַבע אַיין געוועטן אַיבע־רעטען, וואָפּיר איך אַיינגעלוך ניכטס קאָנן. אונד איך מיס דיא זאָך אויף מיר זוטען לאַסטען, דענן איך קאָנן יא ניכט דען „שוואַרד" דענגעגיען. אונד דיא נאַנגע זאָכע וואָלט ניכט נאָפּטיג געוועזען!

מאַמעל לענגט זיך צו בעטטע, ער טהאַט אַבער דיא נאַנגע נאַכט קיין אַיינע צו.

נאָך יעמאַנד האַט דיעזע נאַכט אַינזעהאָפּאָל אויף דעם לאַנדע צוגעבראַכט אונד דאָס וואָר פּעסטעלע, דיא פּרייא דעס אַקצוזאַגאַסאַרס זאָהנעס.

„שאַן בייא דער אַבענדמאָהלצייט זאָס דיא פּרייזיג בייא טישע, ניכט ווייל דיא אַללען דא זאָס, דיא פּיהלטע זיך גלוקקליכער אין אַיהרער אַינזאַמקייט אַלס אין געזעלשאַפט אַהרעס מאַנגעס. אַבער דאָס עפּפּעלטע אַיהר הערין מיט וויטע, דאָס דיא דאָס בילד אַיהרעס מאַנגעס ניכט דאָ וועדדען קאָנגטע, דער דייא אַין שפּאַן אין דען הייזערן הערשטעלטע. אונד דען נאָך רוהיג זיך זעהנגעדען בעזאָה־נען דער נאַכטע. דיא אַן דעם פּרייטאַגאַבענד דאָהאַלטע נאָך דען מיהזעליגקייטען דער וואָכע וכטע, דען גענוסס אַס מאַכבאַטה פּערשטאַרט אונד דאָס לעבען פּערבשטעט; דענן ווער אויך דיינע פּיטע אַרדענגסגעמאַס פּערצאַהלט האַטטע, וואָר אַן אַיינער הייזייזטאַציאָן ניכט פּערשאַנט, וואָבאַלד עס דיא אַלצייט פּאַטטער בעליעבטע. אַיינע וואָלכע אַנצוטטעללען. ניכט דיא פּרכט אַר ישטאַט זאָנדערן דיא אַינאַייטנעטעטע פּלאַקקעריי וואָר עס, וואָס דען לייטען דיא מאַכבאַטהרוטע פּערייטטעטע.

„דאָס האַטטע אויך מיר אַין מייגער קינדהייט אויך ניכט טרייטען לאַטטען, דאָס איך דא זאָ הערגעוואָרען בין ווערדע אַן אַין לאַנד, וואָ אַין מענטע קיין אַנדערעס גע־שאַפּ האַט, אַלס דיא הייטע צו קוואַלען, אונד דאָס איך דאָס ווייב אַנגעס וואָלכען מאַנגעס ווערדען זאָלל. זיינען זיך אַיינע אַינטעריטשאַנדען האַטטע, מיר דאָס פּראַהייטצוואַנען. זאָ האַטטע אויך אַיהס נע וועדער אַינס נעזוכט נעזוהען! אונד יעטצט — לייבער אַיהס עס דאָך! וויא וועגע ווייס דער מענע, וואָס אַין ווייגער צוקונפּפּ לייגע."

אַהנליכע בעטראַכטונגען בעשאַפטיגטען דיא. אַלס אַיהר מאַנן נאָך הויזע קאַם אונד מיט פּריידעשטאַהלענדעס געזיכט פּערקינדעטע:

„דאָס בייא דער אַבענדמאָהלצייט זאָס דיא פּרייזיג בייא טישע, ניכט ווייל דיא אַללען דא זאָס, דיא פּיהלטע זיך גלוקקליכער אין אַיהרער אַינזאַמקייט אַלס אין געזעלשאַפּ אַהרעס מאַנגעס. אַבער דאָס פּעפּפּעלטע אַיהר הערין מיט וויטע, דאָס דיא דאָס בילד אַיהרעס מאַנגעס ניכט דאָ וועדדען קאָנגטע, דער דייא אַין שפּאַן אין דען הייזערן מיט הערשטעלטע. אונד דען נאָך רוהיג זיך זעהנגעדען בעזאָה־נען דער נאַכטע. דיא אַן דעם פּרייטאַגאַבענד דאָהאַלטע נאָך דען מיהזעליגקייטען דער וואָכע וכטע, דען גענוסס אַס מאַכבאַטה פּערשטאַרט אונד דאָס לעבען פּערבשטעט; דענן ווער אויך דיינע פּיטע אַרדענגסגעמאַס פּערצאַהלט האַטטע, וואָר אַן אַיינער הייזייזטאַציאָן ניכט פּערשאַנט, וואָבאַלד עס דיא אַלצייט פּאַטטער בעליעבטע. אַיינע וואָלכע אַנצוטטעללען. ניכט דיא פּרכט אַר ישטאַט זאָנדערן דיא אַינאַייטנעטעטע פּלאַקקעריי וואָר עס, וואָס דען לייטען דיא מאַכבאַטהרוטע פּערייטטעטע.

„דאָס האַטטע אויך מיר אַין מייגער קינדהייט אויך ניכט טרייטען לאַטטען, דאָס איך דא זאָ הערגעוואָרען ווערדע אַן אַין לאַנד, וואָ אַין מענטע קיין אַנדערעס גע־שאַפּ האַט, אַלס דיא הייטע צו קוואַלען, אונד דאָס איך דאָס ווייב אַנגעס וואָלכען מאַנגעס ווערדען זאָלל. זיינען זיך אַיינע אַינטעריטשאַנדען האַטטע, מיר דאָס פּראַהייטצוואַנען. זאָ האַטטע אויך אַיהס נע וועדער אַינס נעזוכט נעזוהען! אונד יעטצט — לייבער אַיהס עס דאָך! וויא וועגע ווייס דער מענע, וואָס אַין ווייגער צוקונפּפּ לייגע."

אַהנליכע בעטראַכטונגען בעשאַפטיגטען דיא. אַלס אַיהר מאַנן נאָך הויזע קאַם אונד מיט פּריידעשטאַהלענדעס געזיכט פּערקינדעטע:

דיא צערבראָכענע פענסטערשייבע.

(18־טע פאָרזעטצונג.)

מאַמעל פּייא נינג מיט זיינעם ווייבע אונד נעזעל־לען שווייגענד ווידד דיא שטילע נאַכט. דיא האַטטע ניכט ווייס, קוים פּיעצצע שרעקט. אַבער דער וווּנ דאָס איהנען דיעסמאַל אינגעוואָהנליך לאַנג פאָר.

דיעס דורכטע דאַהער, דאָס דיא ניכט שפּאַנען: דענן דאָס מאַכט אַללער דינגע, פאַן דענען ווייר אומגעבען דינ, ליעגט אין אינכ, אונד עס אַיזט אַיינע בעקאַנגטע טהאַטזאַכע, דאָס דיא אַיינעזעלעס פּיר אונס אַיהרע פּיי־נאַמיע אַנדערס, דיא אַין ווייר זעלבסט אין אַנדערע נעטטס־שטיטונג פּערזעטצט זינד. דעס האַרענדען דעהנס זיך צייט אונד דייס אין אַינגעלוכע לאַנגע דין. דען דוהיג בעשאַ־טיגטען פּערשטייד ביידעס אונגעוויאַס. דען פּאַהליכען לאַכט אָפּ זעלבסט דער וואָלקענטע הימער אַן, וואָהרענד דאָס פּריינדליכע בלוי דעסגלייכען דעס פּרייינען דיא דיס־טען בוילדער זייגער זעגעלע ניכט צו פּערשיינען אַים שטאַנ־דע אויס. —

אַלס דיא צו הייזע אין אַיהרער שטיבע אַנראַנגטען, זאָגטע מייל: „שאַד פּיר דיא זוגס אונד פּלייש, וואָס דאָ קאַרט געוואָרדען אויס."

„דאָס אויס דאָס אַלדער וויינינסטע, — עריווידערטע מאַמעל, — דיא מאָנגס מיר גלויבען, מייל, איך האַטטע לעבער הונדערט נורדען פּערלאָרען, בעפאָר דאָס האַטטע מאַסטרען זאָללען!"

„נעה, דיא קיין נאַרד, — שעצטע דיא, — וואָס אויס דענן דאָראַן? בעוואָנדערס בייא דיר, דיא בייס קיין הייזער גענאָרען; האַסט דיא דאָס ניכט זאָ גענייא געוואָס!"

„נאָדאַ דאַרום, ווייל איך ניכט הייר גענאָרען, גאַ־דע דאָרום, ווייל איך אַיין פּרעטיר בין, — ענטגעגטע ער, — אונד הייר דען שוטען דעס לאַנדעס אַלס מייגע נייע הייטאַט גענעטעט. אויט עס אויס זאָ מעהר מייגע פּפליכט, מיר ניכט דיא גערינגסטע קלייניקייט צו שולדען קאָמטען צו לאַסטען."

„דיא בריכט דיך ווייקלוך ניכט צו פּרעכטען!" טאַסטעטע דיא — ער אַבער שפּראַך:

„פּרעכטען? — פאַן פּרעכט אויס דיא דערד ניכט. פאַר וואָס זאָללט איך מיך פּרעכטען, פאַר אַיין מאַאַר גול־דען, דיא עס מיך קאָסטען ווערד? אַבער וועהר שטוט עס מיר, דאָס עס הייטען זאָלל, איך האַבע אַיין געוועטן אַיבע־רעטען, וואָפּיר איך אַיינגעלוך ניכטס קאָנן. אונד איך מיס דיא זאָך אויף מיר זוטען לאַסטען, דענן איך קאָנן יא ניכט דען „שוואַרד" דענגעגיען. אונד דיא נאַנגע זאָכע וואָלט ניכט נאָפּטיג געוועזען!

מאַמעל לענגט זיך צו בעטטע, ער טהאַט אַבער דיא נאַנגע נאַכט קיין אַיינע צו.

נאָך יעמאַנד האַט דיעזע נאַכט אַינזעהאָפּאָל אויף דעם לאַנדע צוגעבראַכט אונד דאָס וואָר פּעסטעלע, דיא פּרייא דעס אַקצוזאַגאַסאַרס זאָהנעס.